

30 Ιουνίου 2019

«Θαρσεΐτε» (Ιω. 16,33)

Ής ἀνακαλέσουμε στή μνήμη μας, κάτι πού τό ἀκούγαμε καί διαβάζαμε συχνά στά νιάτα μας, ὅταν τά μέσα ἐπικοινωνίας ἦταν τελείως διαφορετικά.

Κάθε βράδυ κυρίως ἀλλά καί στίς εἰδήσεις ἀκούγαμε τίς «Ὁδηγίες πρὸς ναυτιλομένους». Ὁδηγίες γιά ὅσους ἔπλεαν στίς θάλασσες καί ἐνημερώνονταν γιά τίς φουρτοῦνες. Κυρίως βέβαια ἀφοροῦσαν τους ψαράδες πού ἔπρεπε νά προσέχουν ποῦ ἐπρόκειτο νά ξανοιχτοῦν, ὥστε νά εἶναι προετοιμασμένοι. Ὅπως εἶναι φυσικό, ἡ ἐνημέρωση δέν καταργοῦσε τίς τρικυμίες, ἐνημέρωνε ὅπως καί καλοῦσε σέ ἐγρήγορηση.

Ής πᾶμε ὅμως καί σέ μιά ἄλλη εἰκόνα.

Μιά ἄλλη συντροφιά «ψαράδων» ἀκούει τίς ὁδηγίες πρὸς ναυτιλομένους. Ἡ διαφορά εἶναι πῶς ἀντί νά ψαρεύουν ψάρια πού μέχρι τότε ψάρευαν, «ψαρεύουν» «ἀλιεύουν» ἀνθρώπους. Τίς ὁδηγίες πρὸς τήν ομάδα αὐτή τῶν ἰδιότυπων ψαράδων καλοῦμαστε σήμερα νά παρακολουθήσουμε με προσοχή. Ἀντιλαμβάνεστε ἤδη, πῶς πρόκειται γιά τήν ομάδα τῶν δώδεκα ἀποστόλων. Οἱ ὁδηγίες πρὸς αὐτούς, ἔχουν διαβιβαστεῖ στόν καθένα καί καθεμιά στό πέρασμα τῶν αἰώνων.

Ὁ Κυβερνήτης τοῦ κόσμου, γνωρίζει καί δέν κάνει ἀσαφεῖς καί ἐπισφαλεῖς προβλέψεις γιά τόν ἐπερχόμενο καιρό καί γιά τίς φουρτοῦνες καί τίς θύελλες πού οἱ ψαράδες του ἐπρόκειτο νά συναντήσουν. Γι' αὐτό εἶναι πολύ συγκεκριμένος μιλώντας χωρὶς ὠραιολογίες καί συσκοτίσεις τῆς πραγματικότητας.

Ἔτσι, στό ἐκτεταμένο κείμενο πολλῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, πού ἀκοῦμε τό βράδυ τῆς Μεγάλης Πέμπτης στό πρῶτο ἐκ τῶν 12 Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων, πού ἐξ αἰτίας τῶν κατευθυντήριων γραμμῶν καί ἐντολῶν-δηλαδή τῆς πνευματικῆς διαθήκης πρὸς ἡμᾶς ἀπό τόν Κύριο Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ὀνομάζεται στήν ἐκκλησιαστική γλῶσσα καί «Διαθήκη» ἢ «Εὐαγγέλιο τῆς Διαθήκης», ἃς ἐστιᾶσουμε στό στ. 33 τοῦ 16^{ου} κεφαλαίου:

«ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεΐτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

Ἡ συγκεκριμένη πρόρρηση καί ὁδηγία, σχετίζεται μέ τήν διατήρηση τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης τῶν μαθητῶν. Οἱ μαθητές **λίγο καιρό πρὶν τό πάθος**, πρέπει νά ἐξοικειωθοῦν μέ τήν πραγματικότητα καί νά προετομαστοῦν.

Οί μαθητές πρέπει επίσης νά εἶναι προετοιμασμένοι, ὅτι ὁ δρόμος πού θά βροῦν δέν θά εἶναι στρωμένος μέ ροδοπέταλα, ἡ θάλασσα τῆς ζωῆς δέν θά εἶναι ἡρεμη καί γαληνια, ἀλλά φουρτουνιασμένη. Δηλαδή μπροστά τους θά βροῦν θλίψη.

Θλίβομαι- γιατί ἡ σημασία τοῦ οὐσιαστικοῦ θλίψη βρίσκεται στή Μέση καί Παθητική φωνή-, σημαίνει ὅτι κάτι μέ πιέζει, δέν μέ ἀφήνει ἐλεύθερο νά κινηθῶ ἀπερίσπαστος, μέ δυσκολεύει. Δέν εἶναι ἐνεργητικό ὡς «θλίβω» γιατί δέν θά μέ πείραζε καθώς θά ἤμουν ἡ αἰτία τῆς θλίψης.

Επιπλέον, τό οὐσιαστικό πού ἀπαντᾶται καί στόν ἐνικό καί στόν πληθυντικό ἀριθμό, ἐδῶ σέ ἐνικό ἀριθμό, δείχνει ὅτι οἱ ἀλληλοδιάδοχες θλίψεις χωρίς σταματημό, στήν οὐσία πρέπει νά κατανοηθοῦν σάν μιᾶ ἐνιαία καί συνεχόμενη κατάσταση, ἀδιαίρετη πού δέν ἐπιτρέπει τήν κατάτμησή της σέ ἐπιμέρους.

Ἀλλά ὑπάρχει καί μιᾶ προστακτική. Ὁ μόνος ἔχων ἐξουσία, μετά τήν πληροφόρηση περί τῆς ζωῆς ἐν θλίψει, δίνει ἐντολή στούς μαθητές Του νά ἔχουν θάρρος.

ΘΑΡΣΕΙΤΕ τούς λέει.

.....

Νά δοῦμε ὅμως ἐν συντομίᾳ τό θέμα τῶν θλίψεων.

Δανειζόμεστε ἀπό τόν «Προορισμό τοῦ ἀνθρώπου»¹ καί τό σχετικό κεφάλαιο, τήν αἰτία καί προέλευση τῆς θλίψεως.

Κατά τόν μακαριστό γέροντα, τέσσερις ἐχθροί προκαλοῦν θλίψη ἢ θλίψεις στόν πιστό ἄνθρωπο:

1. Ἡ σάρκα
2. ὁ κόσμος
3. ὁ διάβολος
4. ὁ θάνατος

Προέρχονται δέ οἱ θλίψεις : ἐκ θανάτου, ἐξ ἀσθενείας, ἐκ πτωχείας καί στερήσεων, ἐκ ζημιῶν, ἐξ ἀδικιῶν, ἐκ διαβολῶν καί συκοφαντιῶν, ἐξ ὕβρεων, ἐκ τῶν ἐγγύς καί τῶν μακρῶν.

¹ Σελ. 73 καί 77.

(ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΘΛΙΨΕΩΣ)

Πάντα πρέπει να έχουμε πρό των ὀφθαλμῶν μας, ὅτι οἱ πιστοὶ ἔζησαν καὶ ζοῦν, δύο χιλιετίες μέσα σέ διωγμούς.

Ἐπεξηγώντας μέ βάση τήν «κατηγοριοποίηση» τῶν αἰτίων τῆς θλίψεως πού κάνει ὁ π. Εὐσέβιος, μπορούμε νά σημειώσουμε τά ἑξῆς

1^η αἰτία

Ἡ σάρκα	<p>Διωγμοὶ ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ. Πόλεμος καὶ θλίψη ἀπό τά πάθη ἀπό τήν μιά πλευρά, δηλ. διωγμός «ἐσωτερικός», διωγμός καὶ φόβος γιά «τό σαρκίον» ἔξωθεν.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ὁ πόλεμος τῆς σαρκός καὶ τῶν παθῶν αὐτῆς, εἶναι ἀκατάπαυστος. Περιγράφεται καὶ ἐπεξηγεῖται γλαφυρότατα κυρίως στήν ἀσκητική γραμματεία μέ κορύφωση τό ἔργο τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ ἀγιορείτου «Ἄορατος Πόλεμος». Πολλά κεφάλαιά του σχετίζονται μέ τόν πνευματικό αὐτό πόλεμο ὅπως π.χ. «Περί τοῦ πῶς πρέπει νά πολεμῇ τινάς ἐναντίον τῆς ἀλόγου θελήσεως τῶν αἰσθήσεων...» ἢ «περί τοῦ πῶς πρέπει νά πολεμοῦμεν κατά τῶν παθῶν μας» ἢ «περί τοῦ πῶς πρέπει νά πολεμῇ τινάς κατά τῶν σαρκικῶν παθῶν» κ.λπ. Γί' αὐτό ὁ ὕμνογράφος στό πρῶτο ἀντίφωνο τῶν ἀναβαθμῶν τοῦ πλ. Δ' ἤχου δείχνει τόν τρόπο τῆς ἀντιμετώπισης : «ἐκ νεότητός μου ὁ ἐχθρός με πειράζει, ταῖς ἡδοναῖς φλέγει με· ἐγώ δέ πεπορθῶς ἐν σοί, Κύριε, τροποῦμαι τοῦτον».2. Ἡ θλίψη γιά τόν προκαλούμενο σωματικό πόνο ἀπό τό διωγμό ἢ τό μαρτύριο, σωματικό ἢ ψυχικό.
---------	---

2^η αἰτία

Ὁ Κόσμος	<p>Τό μεγάλο πρόβλημα τοῦ πιστοῦ σήμερα, δέν εἶναι τόσο οἱ στερήσεις ἀλλά ἡ πίεση πού ἀσκεῖται σ' αὐτόν ἀπό τόν κόσμο, τήν κοινωνία. Καί ὁ μεγαλύτερος πόνος εἶναι ἡ πορεία πρὸς τήν «ἐκκοσμίκευση» ἢ μετάπτωση σ' αὐτήν. Οἱ διωγμοὶ δέν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά ἡ ἄρνηση τοῦ πιστοῦ νά ἀποδεχτεῖ καὶ νά συναινέσει στήν ἐξουσία τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ αἰῶνος τούτου. Γί' αὐτό καί στό πνεῦμα τοῦ θεόπνευστου συγγραφέα, τοῦ ἁγ. Ἰωάννη, τό κύριο θέμα του εἶναι ἡ κοινότητα τῶν πιστῶν, ἡ ἐκκλησία, νά κρατηθεῖ μακριά ἀπό τόν κόσμο. (πρβλ. Ἀγουρίδης Σάββας, Ἰπόμνημα στό κατά Ἰωάννη εὐαγγέλιο, Πουρναρᾶς, τ. Α', Θεσ/κη 2005, σελ. 91). Ἄς μή μακρύνουμε ὁμως ἄλλο ἐπ' αὐτοῦ.</p>
----------	---

3^η αἰτία

Ὁ διάβολος.	<p>Δέν χρειάζεται πολύ ἀνάλυση τό σημεῖο. Ὁ ἀντίδικος καὶ πολεμῆτωρ εἶναι αὐτός πού δοκιμάζει τίς ἀντοχές μας. Ἡ Κυριακή προσευχή, δηλαδή ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς δίνει ἐντολή, νά αἰτούμεθα στήν</p>
-------------	--

	<p>προσευχή μας τήν λύτρωσή μας από τόν πονηρό: «ρῦσαι ἡμᾶς ἀπό τοῦ πονηροῦ» (Μτ.6,13). Δεῖγμα τῆς προειδοποιήσεως τοῦ Κυρίου γιά τόν μεγάλο ἐχθρό. Ἡ πλειονότης τῶν παρακλητικῶν κανόνων ἀναφέρονται στό αἴτημα αὐτό ἀναγνωρίζοντας ὅτι ζοῦμε «ἐν τῷ πελάγει τῶν θλίψεων καί τῶν σκανδάλων πάντων τοῦ πολεμήτορος», ἐνῶ χαρακτηριστικά νά θυμηθοῦμε τήν πρόταση τοῦ δοξαστικοῦ τοῦ ὄρθρου τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου «ὅτι ὁ ἐχθρός ὁ παμπόνηρος ἐγύμνωσε με» καί ὄχι μόνο αὐτό ἀλλά καί μᾶς πῆρε τόν πλοῦτο τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων. («καί ἦρε μου τόν πλοῦτον»). Συμπερασματικά, ἡ κοινότητα τῶν πιστῶν ἔχει πολλούς ἐχθρούς. Ὁ διάβολος καί ὁ κόσμος, ὅπως φάνηκε ἱστορικά μετούς διωγμούς, τείνουν νά πιστεύσουν ὅτι οἱ πιστοί εἶναι ἀνυπεράσπιστοι καί μποροῦν νά τελειώσουν μιά καί καλή μαζί τους. Τό ἴδιο νόμιζαν καί γιά τόν ἴδιο τό Χριστό. Στό τέλος ὁ διάβολος καταργεῖται μέσα ἀπό τά νομιζόμενα ὄπλα του. «θανάτῳ θάνατος πατήσας». Γι' αὐτό ὁ Κύριος μνημονεύει τό γεγονός τῆς δικῆς Του νίκης ἐπί τοῦ κόσμου. Τόν νίκησε μέ τά ἴδια του τά ὄπλα.</p>
--	--

4^η αἰτία

<p>Ὁ θάνατος</p>	<p>Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ θάνατος παρότι εἶναι ἡ μοναδική βεβαιότητα τῆς ζωῆς, εἶναι ἡ μόνη πού δέν μπορεῖ εὐκόλα νά ἀφομοιωθεῖ. Θάνατος σωματικός καί πνευματικός, ἀποτελεῖ κατά τή «φιλοσοφία» καί τή θεολογία «ὀριακό σημεῖο». Δέν εἶναι ντροπή νά ποῦμε, ὅτι ἡ στέρηση προσφιλῶν καί οἰκείων ἀνθρώπων εἶναι μεγάλη αἰτία θλίψεως. Μιά ματιά νά ρίξει κανεῖς σέ ὁμιλίες τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου -ἐνδεικτικά- πείθεται ὅτι θέλει εἰδική ἀντιμετώπιση ἡ συνειδητοποίηση τῆς στέρησης τῆς φυσικῆς παρουσίας ἀνθρώπων. Νά κρατοῦμε πάντοτε τόν ἀναστάσιμο παιάνα γιά τή ζωή μας «Χριστός Ἄνεστη» καί εἰδικά γιά τό θέμα μας στό συγκεκριμένο σημεῖο τήν διδασκαλία τοῦ ἁπ. Παύλου ὅτι «ἔσχατος ἐχθρός καταργεῖται ὁ θάνατος» (Α΄ Κορ. 15,26). Γιατί ἀλήθεια προβληματίζονται οἱ πιστοί ἔσχατος καί ὄχι πρῶτος; Κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο «<i>πῶς ἔσχατος; Μετά πάντα, μετά τόν διάβολον, μετά τά ἄλλα πάντα. Καί γάρ ἐν ἀρχῇ (σ.σ. δημιουργία) ἔσχατος εἰσῆλθε. Πρότερον γάρ ἡ συμβουλή τοῦ διαβόλου καί ἡ παρακοή καί τότε ὁ θάνατος</i>» (εἰς τήν Α΄ Κορ. , ὁμ. ΛΘ΄, Ρ.Γ., 61,338)</p>
------------------	--

Η ΒΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΛΙΨΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Οί απόστολοι, οί μαθητές του Χριστού καί οί πιστοί διά μέσου τών αιώνων ἔχουν ζήσει μέ αὐτήν τήν θλίψη.

Τήν ἔζησαν καί οί δίκαιοι καί ὁ ἐκλεκτός λαός του Θεοῦ πρό Χριστοῦ.

Τών δικαίων τίς θλίψεις μιμνήσκειται ὁ προφητάναξ λέγοντας «πολλάί αἱ θλίψεις τών δικαίων καί ἐκ παρῶν αὐτῶν ρύσεται αὐτούς ὁ Κύριος»². Καί ἄλλοῦ ἐξομολογεῖται «ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με»³. Κάνουμε τήν ἀναφορά αὐτή στήν Παλαιά Διαθήκη γιά νά σημειώσουμε ὅτι προφητικά τοποθετεῖται ἡ θεϊκή παρέμβαση καί στήριξη στήν ἀντιμετώπιση τών θλίψεως καί πρό Χριστοῦ, γιατί ὁ Θεός εἶναι παρῶν καί ἐνισχύει τόν ἀγῶνα τών ἐκλεκτῶν του. Εἶναι δέ χαρακτηριστική ἐρμηνεία-ἀπάντηση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, γιατί «πλατύνεται ὁ πιστός ἐν θλίψει». Γράφει χαρακτηριστικά *«σύ τοίνυν, ἀγαπητέ, ἐν θλίψει γινόμενος, μὴ ἀπογίνωσκε, μηδὲ ῥάθυμος γίνου, ἀλλὰ τότε μάλιστα διανάστηθι· ἐπειδὴ καὶ τότε καθαρώτεραι αἱ εὐχαί, καὶ πλείων ἡ εὐνοία ἢ παρὰ τοῦ Θεοῦ»*⁴.

Θά μᾶς βοηθήσει πολύ στήν προσέγγιση τοῦ συνθήματός μας, νά ρίξουμε μιά ματιά στό παρελθόν, στόν τρόπο πού οί πιστοί διαχρονικά βίωσαν τό θάρρος καί ἐπέδειξαν θάρρος .

Τό θάρρος τών πιστῶν, εἰδικά τών πρώτων αιώνων εἶναι συγκλονιστικό καί μοναδικό παράδειγμα γιά τούς πιστούς.

Ἡ ἐντολή τοῦ Κυρίου «θαρσεῖτε» ἔχει γίνει βίωμα καί πορεία ζωῆς. Δέν εἶναι τυχαία ἡ ἔμπνευση τοῦ ποιητῆ *«τί μπορεῖ νά μέ χωρήσει ἀπ' τήν ἀγάπη σου Χριστέ; Θλίψις ἢ στενοχωρία κ.λπ»*.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐντυπωσιάζει ἡ ἡλικιακή διαστρωμάτωση αὐτῶν πού πρέπει νά πά- ρουμε τό παράδειγμα.

Εἶναι μικρά παιδιά καί ἔφηβοι,

Εἶναι γυναῖκες πού θά τίς θεωρούσαμε φοβισμένες καί δειλές,

Εἶναι γέροντες πού ὅπως καί σήμερα θά ἔλεγαν ὅτι τό «σαρκίον» τους δέν τούς ἐπιτρέπει τέτοιες περιπέτειες

Εἶναι ὑψηλά ιστάμενοι, εἴτε στήν πολιτική εἴτε στήν ἐκκλησιαστική ἱεραρχία, γιά τούς ὁποίους θά λέγαμε ὅτι θά εἶχαν πολλά νά χάσουν μαζί μέ τή ζωή τους.

² Ψλ. 33,20

³ Ψλ.4,2

⁴ In psalmos, P.G.,55,339

Είναι ομάδες ανθρώπων που τούς ενώνει ή πίστη στο Χριστό, όπως λ.χ. τούς αγίους Τεσσαράκοντα μάρτυρες.

Τό ένθουσιαστικό στοιχείο όμως που ήταν χαρακτηριστικό γνώρισμα της πρώτης εκκλησίας και για τό όποιο έχουν γραφεί σπουδαίες ειδικές μονογραφίες⁵, όδηγησε έκατομμύρια μέλη της Έκκλησίας στό μαρτύριο. Αντιμετώπισαν όλοι και όλες τό μαρτύριο μέ ήρωισμό, μέ θάρρος που ξεπερνούσε τή φαντασία τών ανθρώπων, και λαμβανομένου υπόψη ότι δέν ανήκαν σέ κάποια φιλοσοφική σχολή που άπαξίωνε τή σημασία της ανθρώπινης ζωής, αντιμετώπιζαν τίς θλίψεις και τό διωγμό μέ άξιοπρέπεια, μέ καρτερία και προσευχή.

Έπιτρέψτε ένδεικτικά παραδείγματα.

1. Ο άγιος Ίγνάτιος ό θεοφόρος βαδίζει προς τό μαρτύριο. Οί πιστοί της Ρώμης θέλουν νά τόν γλυτώσουν άπ' αυτό, αλλά όδεύοντας προς τή Ρώμη, πληροφορούμενος ότι δραστηριοποιούνται για τήν άπαλλαγή του άπό τό μαρτύριο, για νά τούς άποτρέψει τούς γράφει τήν καταπληκτική φράση «Σίτός είμι θεοῦ και δι' όδόντων θηρίων άλήθομαι, ίνα καθαρός άρτος εύρεθῶ τοῦ Χριστοῦ»⁶. Τό σημαντικό είναι τό ότι αυτό τό γράφει, μέ άπόλυτη ήρεμία και μέ άπόσταση άπό τό γεγονός. Δέν είναι συναρπαγή της στιγμής, αλλά συνειδητοποιημένη άπόφαση.
2. Στο παράδειγμα τών άγίων τεσσαράκοντα, άξίζει νά έστιάσει ό καθένας μας, στην έμμονή μέχρι τέλους τών τριάντα έννά. Πίστη και θάρρος που διδάσκουν. Ο φυγάς της τελευταίας στιγμής που κίότεψε, «άναπληρώνεται» στην ομάδα άπό τόν δεσμοφύλακα που παρακολουθεϊ.
3. Ποιός δέν έντυπωσιάζεται άπό τόν διάλογο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου μέ τόν έπαρχο Μόδεστο. Σέ κάθε μαρτύριο και θλίψη που εκφέρει άπειλητικά, παίρνει μία άποστομωτική άπάντηση. Ποιός μπορεϊ νά δώσει τέτοια δύναμη σ' ένα άσθενικό κορμί σαν τοῦ άγίου Βασιλείου, όταν ξέρουμε τίς αντιδράσεις ταλαιπωρημένων ανθρώπων στην καταπόνηση. Και όμως τοῦ λέει κανένας πόνος και καμιά θλίψη δέν μπορεϊ νά μέ φοβίσει.

Ποῦ άλλου έκτός της εκκλησίας θά μπορούσαν νά συνέβαιναν αυτά⁷;

⁵ Κοτσώνης Ίερώνυμος, *Τό ένθουσιαστικό στοιχείο εις τήν Έκκλησίαν τών μαρτύρων*, Δαμασκός, Αθήνα 1952, τοῦ ίδιου, *Η επί τήν νίκην πεποιθησις τών πρώτων χριστιανών*, Αθήνα 1958, άρχιμ. Μαστρογιαννόπουλου Ηλία, *Η Έκκλησία τών μαρτύρων*, Ζωή, Αθήνα 1960 κ.ά.

⁶ έπιστολή προς Ρωμαίους, παρ.4

⁷ Θά μπορούσε κάποιος νά άντιλέξει, ότι και άλλοι στον πολιτικό στίβο ή στον ένθικό στίβο έδειξαν ήρωισμό και μαρτύρησαν δέν διαφέρουν άπό τούς μάρτυρες της εκκλησίας. Η διαφορά είναι στα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Τό νά θέλεις νά θυσιάσεις για τήν πατρίδα σου, «για τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν άγια» είναι διαφορετικό για τό θάνατο προς χάριν μιās ανθρώπινης ιδεολογίας, τήν όποίαν και οι θεωρητικοί της για προκάλυμμα τών προσωπικών τους παθών.

«ΘΑΡΣΕΙΤΕ»

(Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ)

Ο Κύριος, όπως αναφέρουν τὰ ἱερά εὐαγγέλια καί οἱ Πράξεις τῶν ἀποστόλων φέρεται νά χρησιμοποιεῖ τό ρῆμα «θαρσεῖν» πέντε φορές. Ὅλες σέ προστακτική.

Τρεῖς φορές σέ ἐνικό ἀριθμό καί δύο σέ πληθυντικό.

Ἔχει ἰδιαίτερη σημασία καί συνάδει μέ τό σύνθημά μας ἡ χρήση τοῦ ρήματος.

- ✓ Στήν πρώτη, στό 9^ο κεφ. τοῦ κατά Ματθαῖον, ὁ Κύριος ἀπευθύνεται στόν ἐπί κλίνης παραλυτικό καί τοῦ λέει: «θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου». Ἄρα, θάρρος πέρνουμε μέ τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν, ὅταν ἀπαλλαγμένοι ἀπό τό φορτίο τους, ἔχουμε ἄλλη σχέση μέ τόν Θεό καί μέ τόν ἑαυτό μας.
- ✓ Στήν δεύτερη, στό ἴδιο κεφ. στό στ. 22, ὁ Κύριος ἀπευθύνεται στήν αἰμορροοῦσα λέγοντάς της «θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε». Ἐδῶ, τό θάρρος προέρχεται ἀπό τήν πίστη. Ἀπό ποῦ ἄραγε νά ἀντλήσεις θάρρος, ὅταν δέν πιστεύεις σέ τίποτα;
- ✓ Στήν τρίτη ἀναφορά, ὁ Κύριος ἀπευθύνεται στόν κινδυνεύοντα ἀπό τό Συνέδριο ἀπ. Παύλο. Γράφει ὁ εὐαγ. Λουκᾶς στίς πράξεις « τῇ δέ ἐπιούσῃ νυκτί ἐπιστάς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε θάρσει, Παῦλε, ὡς γάρ διεμαρτύρου τὰ περί ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καί εἰς Ρώμην μαρτυρῆσαι»⁸. Ἄρα, ὅταν ὁ Κύριος ἀναθέτει ἕνα ἔργο σέ κάποιον, τοῦ ὑπενθυμίζει Ποιοῦ εἶναι ἡ δύναμη, πῶς τὰ «κατάφερε» ὡς ἐκείνη τῆ στιγμή καί τοῦ δίνει ἐντολή γιά περαιτέρω πνευματική ἐργασία. Θά λέγαμε «ξέρεις ποιός εἶναι ὁ σκοπός σου καί μή φοβᾶσαι γιατί εἶμαι μαζί σου».
- ✓ Ἐκτός τοῦ Ἰω. 16,33 πού εἶναι ἡ φράση τοῦ συνθήματός μας, ὁ Κύριος χρησιμοποιεῖ μιᾶ ἀκόμα φορά τήν ἐντολή «θαρσεῖτε». Αὐτό γίνεται στήν περιγραφή τοῦ εὐαγ. Ματθαίου, ὅταν ὁ Κύριος ἐμφανίζεται περιπατῶν ἐπί τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας καί οἱ μαθητές φοβοῦνται καί ταράζονται. Στούς ἐμφόβους μαθητές ὁ Κύριος λέγει «θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμί μή φοβεῖσθε»⁹. Μᾶς ἀφήνει παρακαταθήκη, ὅτι σέ κάθε κλύδωνα ὁ Κύριος θά μᾶς λέει τό ἴδιο. «Εγὼ εἶμαι ἐδῶ μή φοβόσαστε»¹⁰.

⁸ Πρ. 23,11

⁹ Μτ.

¹⁰ Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὁ Κύριος δέν ἀποκαλύπτεται ἀμέσως καί ἀφήνει τήν ἐπέλευση μιᾶς μικρῆς ταραχῆς στούς κόλπούς τῶν μαθητῶν. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἀποδίδει σκοπιμότητα στό ὅτι ἄφησε νά ὑπάρχει αὐτή ἡ ταραχή «**ἔως ὅτου ἔκραξαν· ὅσω γάρ ἐπετείνετο τὰ τῆς ἀγωνίας, τοσοῦτω μᾶλλον ἠσμένιζον αὐτοῦ τήν παρουσίαν**» δηλαδή ἡ χαρά καί ἡ ἀνακούφιση θά αὐξάνοταν μέ τήν κατανόηση τῆς ἔκβασης τοῦ φόβου τους (Εἰς τόν Ματθαῖον, ὁμ. Ν', Ρ.Γ.,58,505). Ὁ δέ Κύριλλος Ἀλεξ. ἐπισημαίνει: «Εἰπὼν θαρσεῖτε τήν πίστιν ἀπαιτεῖ, δι' ἧς ἕκαστος τῶν εἰλικρινῶς εἰς Χριστόν πιστευόντων σώζεται· ἐπαγαγὼν δὲ ἐγὼ εἰμι λύει πάντα φόβον· **ἐγὼ γάρ, φησίν, εἰμί ὁ πάντα δυνάμενος ποιῆσαι**»(Commentarii in Matt., 181,1)

ΕΙΝΑΙ όμως σαφές, ότι στη ζωή του πιστού χριστιανού δεν έχει θέση ή απελπισία, ή απογοήτευση, ο φόβος και κυρίως η ήττοπάθεια.

Ο Χριστός μας δίνει εντολή «ΘΑΡΣΕΙΤΕ» δηλαδή ψηλά ή ψυχή σας και τό φρόνημά σας.

ΘΑΡΣΕΙΤΕ σημαίνει γίνετε δυνατοί, ισχύσατε.

Μας δίνει ένα σύνθημα ζωής.

Έκτός από προσταγή και σύνθημα ζωής είναι

→έντολή παραμυθητική-παρηγορητική¹¹

→έντολή ενισχυτική¹²

→έντολή αὐτογνωσίας¹³.

ΘΑΡΣΕΙΤΕ θά πεῖ λάβετε δύναμη από τόν μόνο Δυνατό. (Κύριε τῶν Δυνάμεων μεθ' ἡμῶν γενοῦ, ἄλλον γάρ ἐκτός Σοῦ βοηθόν ἐν θλίψεσιν οὐκ ἔχομεν..)

ΘΑΡΣΕΙΤΕ θά πεῖ πάψτε νά φοβᾶστε γιατί σᾶς ἔχω δώσει ὅλα τά ἀντίδοτα καί ἀντισώματα γιά τό φόβο. (γιά τά ὅποια θά μιλήσουμε ἀργότερα)

ΘΑΡΣΕΙΤΕ θά πεῖ πάψτε νά φοβᾶστε γιατί ἐγώ εἶμαι ἐδῶ μαζί σας. Καί ὅπως ψάλλουμε στό κοντάκιο τῆς Ἀναλήψεως σέ ποιητική μεταφορά τοῦ ἴδιου τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου «... ἐγώ εἶμι μεθ' ὑμῶν καί οὐδεὶς καθ' ὑμῶν».

ΘΑΡΣΕΙΤΕ θά πεῖ πάψτε νά εἶστε δειλοί καί φοβισμένοι γιατί σᾶς ἔχω δώσω δύναμη πού δέν φαντάζεστε. Ἀκόμα καί ἂν νομίζετε πώς εἶστε ἀδύνατοι, νά θυμᾶστε αὐτό πού ὁ Δαβίδ διακηρύττει «Κύριος ἰσχύν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει»¹⁴. Καί ἂν αὐτό ἴσχυε

¹¹ Ἡ σημασία τῆς παρηγορίας δέν εἶναι ὑποτιμητική. Ὅπως καί ἡ παραμυθία. Παρεξηγημένες ἀπό πολλούς ἔννοιες γιατί σχετίζονται μέ μία ὑποκριτική ἢ ψευδή παρουσίαση τῆς ἀλήθειας καί τῆς πραγματικότητας. Ἡ λαϊκή παροιμία «παρηγορία στόν ἄρρωστο...» δέν σχετίζεται μέ τήν παραμυθία τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό ἡ ἐκκλησία μας ἀποδέχεται τόν χαρακτηρισμό «Παρηγορήτρια» γιά τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, καί τό ἅγιο Πνεῦμα ὡς «Παράκλητο» δηλαδή παρηγορητή.

¹² Σέ ἕναν φοβισμένο ἄνθρωπο ἡ ἐντολή ἔχε θάρρος, ἴσχυε, λειτουργεῖ ἐπιδραστικά καί δυναμικά.

¹³ Σημαντική καί αὐτή ἡ παράμετρος. Ποιός θά φανταζόταν ὅτι θά μπορούσε νά τά βάλει μέ τίς δυνάμεις καί τά συστήματα τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Ποιός θά φανταζόταν ὅτι μπορούσε νά ἀναλάβει ἔργο προφήτη, ἀποστόλου, διδασκάλου, κ.λπ.; Ἡ παρακίνηση καί ὑπενθύμιση τῶν χαρισμάτων, ὁδηγεῖ στήν συνειδητοποίηση τῶν χαρισμάτων καί τῶν ταλάντων, ἀλλά καί τῶν δυνάμεων πού ὁ Θεός μας ἔχει δώσει. Μας λέει: Μάθε ποιοῦ πνεύματος φορέας εἶσαι καί ποιᾶς ἐξουσίας καί δυνάμεως κληρονόμος. Εἶσαι καλεσμένος γιά μεγάλα πράγματα καί πρέπει νά τό ἀντιληφθεῖς.

¹⁴ ψλ. 28,11

γιά τόν ἀπειθοῦντα λαό του, τί ἰσχύ καί ρώμη πνευματική καί δύναμη δίνει στόν «Λαό τῆς χάριτος».

ΘΑΡΣΕΙΤΕ θά πεῖ, ἀποκτεῖστε πνεῦμα νικητῆ. Δηλαδή μᾶς ἔχει δώσει «Ἐξουσία νίκης», μέ τό «τρισόν ἀξίωμα» ἀπό τό βάπτισμα, ἀφοῦ ἔχουμε συμμετοχή στό βασιλικό του ἀξίωμα. Ὅποιος πιστεύει, ἔχει τό ὄπλο τῆς νίκης, γιατί αὐτή «ἐστίν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τόν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν»¹⁵.

Εἶναι μάλιστα χαρακτηριστικό, ὅτι ἡ διαπίστωση αὐτή προέρχεται ἀπό τόν ἴδιο συγγραφέα, τόν εὐαγ. Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος στά κείμενά του ἐκφράζει τό δυναμικό καί ἀγωνιστικό πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ. (Ἄς ἐπιτραπεῖ ἐδῶ μιά παρέκβαση γιά περαιτέρω θεολογική ἐμβάθυνση). Τά κείμενα τοῦ εὐαγ. Ἰωάννη¹⁶ εἶναι τά τελευταῖα κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί γράφονται μεταξύ τῶν ἐτῶν 81-96 μ.Χ. Ὁ εὐαγγελιστής καί οἱ πρῶτοι ἀναγνώστες-παραλήπτες τῶν κειμένων, ἔχουν καταστρεῖ μάρτυρες-δι' ὀράσεως ἢ καί παθημάτων-πρωτοφανῶν γεγονότων, ὅπως πρωτίστως ὁ διωγμός τοῦ Νέρωνα, ἡ καταστροφή τῆς Ἱερουσαλήμ (70) πού γκρέμισε τό ὄραμα μιᾶς ψευδοῦς ἀντίληψης γιά πολιτική ἐπανόρθωση καί κυριαρχία τοῦ περιούσιου λαοῦ, τῆς καταστροφῆς τῆς Πομπηΐας (79), γεγονότα πού ἔχουν τρομοκρατήσῃ, ἀπογοητεύσῃ καί ἔχουν φοβίσει τούς ἀδυνάτους καί ἔχουν κάμψῃ τούς πιστούς. Ἐχουν διαψεύσει ὅσους πίστευαν σέ ἕναν χριστιανισμό ἀνέφελο καί εὐκόλο. Τά γεγονότα ὁμως αὐτά καθ' ἑαυτά, φωτογραφίζουν τήν ἐποχή μας, γι' αὐτό τό σύνθημά μας, ἀκολουθώντας τόν ἱερό συγγραφέα, ἀπαντᾷ στούς φόβους τῶν σημερινῶν πιστῶν. Ὁ θεόπνευστος εὐαγγελιστής δέν θέλει νά συντελέσει σέ ἕνα τέτοιο ψευδές κατασκευάσμα. Δείχνει τήν ἀλήθεια, ὅτι δηλαδή ὁ πιστός θά ζήσει μέσα στό μαρτύριο. Μαρτύριο συνειδήσεως καί μαρτύριο ζωῆς. Ὁ θρίαμβος θά εἶναι ἄλλης μορφῆς.

Γι' αὐτό τό «θαρσεῖτε» πρέπει νά τό ἐννοήσουμε ὡς κατανόηση τοῦ πολέμου ἐναντίον τῆς πίστεως καί τῶν πιστῶν. Αὐτά δέν τά λέει μόνο γιά τότε. Τά λέει στόν πιστό κάθε ἐποχῆς. Ὁ πιστός πρέπει νά σταθμίσει τήν ἀξιοπιστία τῶν λόγων καί τῶν θελημάτων τοῦ κόσμου, τήν ἀπελπισία, τό ἀδιέξοδο τοῦ κακοῦ πού φέρει ὁ κόσμος καί νά τά ἀντιπαραβάλλῃ μέ τήν ἀξιοπιστία τοῦ ἀδιάψευστου λόγου τοῦ Χριστοῦ. «Νά ἔχετε θάρρος, νά εἴστε θαρραλέοι μέσα στόν κόσμο καί στίς δοκιμασίες, γιατί ἐγώ νίκησα τόν κόσμο –μέ ὅ,τι εὐρύτερα αὐτό σημαίνει-. Αὐτή τήν ἀλήθεια ὑποστηρίζει καί τό κείμενο τοῦ εὐαγ. Ματθαίου «μή φοβεῖσθε ἀπό τῶν ἀποκτεινόντων τό σῶμα, τήν δέ ψυχὴν μή δυναμένων ἀποκτεῖναι»¹⁷.

¹⁵ Α' Ἰω. 5,4

¹⁶ Εὐαγγέλιο, τρεῖς ἐπιστολές καί ἀποκάλυψη

¹⁷ Μτ. 10,28

Ἐδῶ, χρειάζεται μια **προσεκτική ματιά τό κύριο ἐρώτημα:**

Δέν φτάνει

- I.νά εἶναι κανείς ἐκ φύσεως θαρραλέος καί ἄν ὄχι πῶς μπορεῖ νά ἀποκτηθεῖ
- II.ἢ νά διατηρηθεῖ;

I.

- Εἶναι γεγονός, ὅτι πολλοί ἄνθρωποι ἐκ φύσεως καί δώρου τοῦ Θεοῦ εἶναι πιό θαραλέοι ἀπό κάποιους ἄλλους.
- Τό γεγονός εἶναι ἐπίσης, ὅτι καί ἄνθρωποι ὅπως προείπαμε μέ τούς ἁγίους καί μάρτυρες, δέν εἶχαν δώσει δείγματα μιᾶς θαραλέας ψυχῆς, γιατί ἴσως δέν τούς εἶχε δοθεῖ μέχρι τότε ἀφορμή γιά νά τό δείξουν. Φαίνεται ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅτι κάτι εἶχε ἐπιδράσει στήν ψυχή τους πού ἐξωτερικά δέν γινόταν ἀντιληπτό.
- Εἶναι ἐπίσης γεγονός, ὅτι κάποιοι ἄνθρωποι ξαφνικά, ἀντανακλαστικά, δείχνουν σέ κάποιες ἀκραῖες καί ἔκτακτες καταστάσεις στοιχεῖα θάρρους καί ἡρωϊσμοῦ πού δείχνουν μιᾶ προδιάθεση γιά κάτι ἀντίστοιχο ὅταν αὐτό χρειάζεται σκέψη καί ὄχι αὐτοματισμούς.
- Ὅμως ὁ ἡρωϊσμός δέν εἶναι ἕνα προσωπικό κατόρθωμα, ἀλλά μιᾶ κατάφαση στό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά νά πραγματοποιηθεῖ αὐτό, ἔλλογη καί ὄχι ἀντανακλαστική, μέ μονιμότητα καί ὄχι ἔκτακτη.
- Ὅσοι ἐμπιστεύονται τίς δυνάμεις τους καί τίς θεωροῦν ἐπαρκεῖς, στό τέλος κάμπτονται, γιατί μόνο τοῦ «Θεοῦ συνεργοῦντος» τό θάρρος δέν εἶναι μιᾶ φωτοβολίδα, μιᾶ ἀστραπή, ἀλλά ἕνας φωτεινός πυλώνας.
- Αὐτοτροφοδοτούμενο θάρρος δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει. Δέν ὑπάρχουν τέτοιοι «φορτιστές» θάρρους ἢ ἀσκήσεις ἐπ' αὐτοῦ. Τό «μηδέν» δέν μπορεῖ νά ἀνατροφοδοτηθεῖ, τό τίποτα δέν μπορεῖ νά ἀναπαραχθεῖ. Ἡ μεγάλη ἀσκήση καί τροφοδοσία γίνεται μέ τόν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καί τήν ἀταλάντευτη τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.
- Τό θάρρος πού δέν ἐδράζεται στήν πίστη στό Θεό καί στή σχέση μαζί Του, πνευματικά δέν ὀφελεῖ. Γράφει ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἀσκητικός λόγος «μή θαρρήσεις τῆ σῆ δυνάμει. Μή πιστεύση σεαυτῶ»¹⁸.
- Τό ἴδιο συμβαίνει μέ τήν ἐπιπολαιότητα πολλῶν, τήν ἀπερισκεψία τους νά τήν θεωροῦν θάρρος. Ὁ μοναχός Ἀντίοχος ὁ ἐπονομασθεῖς Πανδέκτης, γράφει στόν 65^ο λόγο του¹⁹: «τῶ ἀκαίρως θαρρεῖν ἀπαιδεύτου καί ἀπειροκάλου ψυχῆς ἴδιον. Πολλοί γάρ ἐκ τοῦ ἀπερισκέπτως θαρρῆσαι ὕστερον εἰς θλίψεις μεγάλας καί ἀφορήτους ἐνέπεσαν» .

II. Πῶς λοιπόν τροφοδοτεῖται τό θαραλέο φρόνημα, τό «θαρσεῖν»;

¹⁸ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, *Τά εὑρεθέντα ἀσκητικά*, Λογ. Ε', σ.21, Λειψία 1770

¹⁹ «περί τοῦ μή ἀκαίρως θαρρεῖν». Ἐκτός τῶν ἄλλων εἶναι συγγραφεύς τῆς εὐχῆς τοῦ Μ. Ἀποδείπνου «καί δός ἡμῖν δέσποτα πρὸς ὕπνον ἀπιούσι...» βλ. Θ.Η.Ε. τ. 2, στ. 920

Από τή στιγμή πού δεχόμαστε ὅτι αἰτία του εἶναι ὁ Χριστός, ὅ,τι μᾶς ἐνώνει καί μᾶς συνδέει μ' Αὐτόν εἶναι ἡ πηγή του, ἡ τροφοδοσία του, ἡ πηγή διατήρησης καί ἀνανέωσής του.

1^{ov}. Ἡ πίστη στόν Σωτήρα Χριστό. Ὅποιος δέν μπορεῖ νά πιστεύσει ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου, πού μᾶς ἐξαγόρασε στόν Σταυρό μέ τό τίμιο Αἷμα Του καί ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀδυνατεῖ νά κάνει τό πρῶτο καί οὐσιαστικό βῆμα.

2^{ov}. Ἡ συμμετοχή τοῦ πιστοῦ στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἀπλῶς χρήσιμη ἀλλά ἀναγκαῖα συνθήκη. Ὅποιος δέν καθίσταται σύναμος καί σύσσωμος μέ τόν Χριστό, δέν ἔχει πνευματικό ὀρίζοντα καί πηγή θάρρους. Ἡ Μετάνοια καί ἡ Θεία Κοινωνία χαλυβδώνουν τόν ἄνθρωπο καί τόν κάνουν ἀνίκητο. Καθίστατοι «λέων πύρ πνέων»²⁰.

3^{ov}. Μέ τήν προσευχή. Χωρίς τήν θερμή προσευχή καί τήν ἐναπόθεση τῶν προβλημάτων μας στό Θεό, πῶς θά μπορέσουμε νά βροῦμε τό θάρρος πού χρειάζεται νά ἀντιμετωπίσουμε τίς μεθοδεῖες τοῦ πονηροῦ; Ἡ αἴτηση τῶν πρεσβειῶν τῶν ἁγίων καί ἡ μεσιτεία τῆς Παναγίας μας, στηρίζουν τόν πιστό καί τόν ἐνδυναμώνουν. Τόν ἐνδυναμώνουν γιά τόν ἀγώνα, ὄχι γιά νά ἀδρανεῖ. Μιά σύντομη ἀνάγνωση τοῦ Μικροῦ καί Μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνα θά φανερώσει τό εὔρος τῶν αἰτημάτων γιά στήριξη καί ἐνίσχυση τοῦ ἀγώνα τοῦ πιστοῦ.

4^{ov}. Χωρίς συνεπή χριστιανική ζωή καί τήρηση τῶν ἐντολῶν, ἐκλείπει τό θάρρος. Μέ ποιά ἐσωτερική μαρτυρία τηρητῆ τοῦ θεϊκοῦ νόμου, πού δίνει παρρησία στόν Χριστιανό γιά νά δώσει τή μάχη, θά ἀντιπαλέσει τίς θλίψεις; Μέ ποιά ψυχικά ἀποθέματα; Ἡ ψυχολογία στίς μέρες μας, κάνει λόγο γιά τήν «ψυχική ἀνθεκτικότητα» τοῦ ἀνθρώπου ὥστε νά ἀντιμετωπίσει τίς δυσκολίες που προκύπτουν στήν ζωή του, στήν ἐργασία του, στό περιβάλλον του. Ὡς πρώτη διερεύνηση ἡ ψυχολογική ἐπιστήμη, θέτει ἂν τόν ικανοποιεῖ αὐτό πού κάνει ἢ αὐτό πού ἔχει (ἐπάγγελμα, οἰκογένεια, μορφή ζωῆς κ.λπ). Δέν μπορεῖ ὁ Χριστιανός νά ἀποτελεῖ ἐξαίρεση. Ἄν δέν ζεῖ ὅπως πρέπει τήν ζωή του, μέ τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν, δέν ἔχει ψυχική ἀνθεκτικότητα νά ἀντιπαλέσει τόν ἀντίδικο διάβολο, τόν κόσμο, τόν κακό ἑαυτό του, τήν πεπτωκυῖα φύση του.

²⁰ Ἰω. Χρυσοστόμου, ὑπόμνημα εἰς τόν ἅγ. εὐαγ. Ἰωάννην, P.G.,59,260

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Τό φετινό μας σύνθημα εἶναι «θαρσεῖτε» γιατί «ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμο»

Εἶδαμε τίς σημασίες τῶν θλίψεων, τίς αἰτίες τους καί τήν ἀντιμετώπισή τους.

Ἐστίασαμε στήν σημασία τοῦ θάρρους τοῦ «θαρσεῖν» καί στόν τρόπο ἀπόκτησης καί διατήρησης τοῦ θάρρους.

Ὁ πιστός καλεῖται νά ξεπερνάει τό φόβο του καί τήν θλίψη πού τοῦ ἐπισυμβαίνει, καί μέ νηφάλια κρίση, προσευχή, μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας νά παίρνει θάρρος καί νά ἀτσαλώνει τή δύναμή του. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ 21^{ου} αἰώνα, πού ζοῦν καμπτόμενοι ἀπό τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς, μέσα στίς δοκιμασίες τους, στούς διωγμούς, τούς πόνους καί τίς στερήσεις, πού στέκονται ἄφωνοι καί ἀποσβολωμένοι μπροστά σ' αὐτές καί περιμένουν μιά ἀπάντηση, ἕνα οὐράνιο μήνυμα τοῦ μοναδικοῦ διδασκάλου καί ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως, ὅλοι αὐτοί πού ἀκοῦν κάθε μέρα στίς εἰδήσεις τήν τρομολαγνεία πού ἐκπέμπεται γιά τό τέλος τοῦ κόσμου καί τά σημεῖα τῶν καιρῶν, πού ἀγωνιοῦν γιά τά παιδιά τους, γιά τόν ἐξανδραποδισμό τῶν χριστιανῶν ἀπό τίς ἐστίες τους, νέοι ἄνθρωποι πού δέν βρίσκουν νόημα στή ζωή τους, παιδιά, ἔφηβοι καί νέοι πού ζοῦν ἐξαρτημένοι ἀπό τούς ἐμπόρους τοῦ θανάτου, μόνο μέ ἕνα μήνυμα θά σωθοῦν. Μέ τήν προστακτική – ἐντολή τοῦ Κυρίου μας.

Θαρσεῖτε. Λάβετε θάρρος καί ἀλλάξτε ζωή καί συνήθειες.

Χωρίς ἀγώνα δέν ὑπάρχει σωτηρία. Καί γιά νά ἀρχίσει ὁ ἀγώνας χρειάζεται ὁ ἀγωνιστής νά ἔχει θάρρος. Ἀπ' αὐτήν τήν ἀποθάρρυνση τρέφεται σήμερα τό κακό πού κυριαρχεῖ στόν κόσμο. Καί γιά ὅσους νομίζουν ὅτι δέν ὑπάρχει διέξοδος γιατί εἶναι ἐγκλωβισμένοι σέ ἀδιέξοδα, νά στραφοῦν –καί νά βοηθήσουμε καί μεῖς νά στραφοῦν-στή μόνη λύση τοῦ ἀδιεξόδου τους πού εἶναι ὁ Θεός. Αὐτό εἶναι τό πραγματικό εὐαγγέλιο, τό καλό μήνυμα.

Νά ἀκούσουν τόν μεγάλο διδάσκαλο τῆς ἐκκλησίας μας τόν Χρυσόστομο, πού ἀπευθυνόμενος στόν ἀσκητή Σταγείριο τοῦ λέει:

«Ὅταν γάρ Θεός ὁ ὑπισχνούμενος ἦ, κἀν μυρία δοκῆ τήν ἐπαγγελίαν ἀναιρεῖν, οὐ χρῆ θορυβεῖσθαι περὶ τοῦ τέλους οὐδὲ ἀμφισβητεῖν. Τοῦτο γάρ αὐτὸ μάλιστα τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως ἔργον ἐστί, πόρον ἐκ τῶν ἀπόρων εὐρεῖν»²¹.

Ὁ πιστός πρέπει νά πιστεύει ὅτι ὁ Χριστός δέν εἶναι ὅποιοσδήποτε ἀρχηγός πού ἀπλῶς δίνει ἐντολές. Εἶναι ὁ Θεάνθρωπος καὶ Λυτρωτής μας καί ἡ διακήρυξή Του «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμο», ἔχει ἐξασφαλισμένη τή θριαμβευτική ἔκβαση. Προϋπόθεση, νά ἀγωνιζόμαστε πάντα στο πλάϊ του μέ σύμβολο τό σταυρό Του²². Αὐτός θά διώχνει τή δειλία²³ ἀπό τήν ὁμάδα μας, τήν συντροφιά μας, τόν κύκλο

²¹ Πρὸς Σταγείριον ἀσκητήν., Ρ.Γ., 47,438).

²² Πρβλ. Μελέτης Γεώργιος, *Πολέμα Ἐξυπνα*, Ζωή, Ἀθήναι 1970, σελ. 142 ἐξ.

²³ ὁ.π. σελ. 158

μας, τήν ἐκκλησιαστική μας κοινότητα καί ὅ,τι ἄλλο, καί θά μᾶς θυμίζει ὅτι τίς μεγάλες μάχες δέν τίς κερδίζουν πάντα οἱ μεγάλοι στρατοί, ἀλλά οἱ εἰδικοί μαχητές, τό «μικρό ποίμνιο» τῆς ἐκκλησίας.

Θά λαμβάνουμε πάντα υπόψη μας, ὅτι τό θάρρος ἔχει χριστολογική βάση, γιατί χωρίς ὀρθή δογματική πίστη, μιλοῦμε γιά ἕναν ἄλλο Χριστό πού δέν μπορεῖ νά παράσχει στόν λαό Του τή Σωτηρία. Διαφορετικά ὁ Χριστός θά κατανοεῖται ὡς ἕνας ἐκ τῶν πολλῶν διδασκάλων ἀλλά ὄχι ὁ Ἕνας, ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου, ὁ «ἐλθὼν εἰς τόν κόσμον ἀμαρτωλούς σῶσαι».

Ἐπίσης θά θυμόμαστε ὅτι τό θάρρος γεννιέται μέσα στή λειτουργική ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί τά μυστήρια. Χωρίς αὐτά, εἶναι ἕνα κοσμικό γεγονός, πού σχετίζεται μέ κοινωνικές συμπεριφορές, ἄξιες ἴσως συζήτησης ἀλλά πού δέν σχετίζονται μέ τή χριστιανική ζωή.

Ἐν τέλει, ὁ Κύριος ἐνώ βαδίζει πρὸς τό θάνατο, συνιστᾷ θάρρος. Ἀκούγεται περίεργο. Μπροστά σέ μιά ἐπικείμενη μεγάλη θλίψη, μιᾶ γιά πραγματικό θρίαμβο. Διαβεβαιώνει ὅτι «νίκησε τόν κόσμο». Εἶναι ἕνας παιάνας νίκης καί γιά τούς τότε ἀκούοντες ἀποστόλους, ἀλλά καί γιά μᾶς σήμερα, ἔναντι ἐνός ἐχθρικά διακείμενου κόσμου μέσα στόν ὁποῖο γιά κάθε πιστό τοῦ Ἰησοῦ εἶναι δεδομένο «ὅτι θά ἔχει θλίψη»²⁴. Τό συμπέρασμα ὅμως εἶναι ὅτι ὁ πιστός δέν πρέπει νά ἀποθαρρύνεται. Ἐχει αἰσιοδοξία καί θάρρος χάρις στή νίκη τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου. Τό φοβερό φόβητρο τοῦ θανάτου τό ἔσπασε ὁ Χριστός, καί ἔτσι ἔπαυσε νά τρομοκρατεῖ τόν ἄνθρωπο. Ὅπως καί παραπάνω εἶπαμε «ἔσχατος ἐχθρός καταργεῖται...».

Σέ ἕναν κόσμο πού θλίβεται ἀπό φόβο, ἀπό ἀγωνία, ποιό μήνυμα θάρρους καλύτερο ἀπό τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου μπορεῖ νά δώσει κανείς; Τό σύνθημα τό θυμόμαστε. Γιά ὅσους προβληματίζονται ἀκόμα, θά ἤθελα νά ἐπιμείνω στήν ἐξουσία νίκης πού μᾶς ἔδωσε ὁ Χριστός. Ὁ Σταυρός εἶναι τό ὄπλο τοῦ ἀγώνα μας. Πόσες δεκαετίες τραγουδούσαμε «τό σύμβολό μας ὁ Σταυρός, αὐτόν κρατώντας προχωροῦμε, μ' αὐτόν ἐνίκησε ὁ Χριστός, καί μεῖς μ' αὐτόν νικοῦμε».

Ἀλλά τό πιό ἐνισχυτικό τοῦ ἀγώνα μας εἶναι ἡ παρακαταθήκη τοῦ Κυρίου στήν εὐρύτερη ομάδα τῶν ἐβδομήκοντα μαθητῶν, μέ τή φράση «δέδωκα ὑμῖν τήν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καί σκορπίων, καί ἐπὶ πᾶσαν τήν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ»²⁵. Κυριολεκτικῶς ὁ Κύριος παρεχώρησε ἐξουσία ἐπὶ ὄντων φοβερὰ

²⁴ Ἀγουρίδης Σάββας, ὁ.π. σελ. τ. Β', σελ. 161

²⁵ Λκ.10,19

ἀπεχθῶν καί λίαν ἐπικινδύνων εἰδικά ἐκείνη τήν ἐποχή γιά τούς ὁδοιπόρους. Ἀλλά οἱ ἐρμηνευτές βλέπουν τήν ἀπόλυτη ἐξουσία καί ἐπί τῶν δυνάμεων τοῦ πονηρῶν δαιμόνων, τά ὅποια οἱ πιστοί καί οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ συντρίβουν στό πέρασμά τους.

Ἐμεῖς πλέον τί θά κάνουμε εἶναι ἄγνωστο. Δέν ἔχουμε κοντά στόν Χριστό νά φοβηθοῦμε τίποτα. Λοιπόν

ΘΑΡΣΕΙΤΕ.